

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
utca (Pressai-utca) 10.

2181
Dr. Ramasetter Róbert
I. Disztér 2. II. 8.
Budapest

LET

ELOFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — 1150
Félévre — 600
Negyedévre — 200
Egy hónapra — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — 3—

1927 november 19 Szombat

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 269 szám

5688 Chesván 24

Sár és hócipő
HAAS LIPOT
Linoleum
CLUJ
ORADEA-TIMIȘOARA
Felülmulhatatlan
tartósságban
eleganciában

A londoni Balfour-bankett

Aki figyelemmel kísérte azt a küzdelmet, amelyet a zsidó népnek a Cionista Világszervezetben csoportosult része folytát Palesztina felépítéséért, az utóbbi hónapokban észrevehette, hogy még azokban a cionista körökben is, amelyek eddig feltétlen lojalitással viseltettek Angliával szemben, most egyre nyitabban adnak kifejezést elégedetlenségüknek, sőt elkeseredésüknek ama politika miatt, amelyet az angol kormány Palesztinában folytat s amely egyenes megbénítása a palesztinai zsidó építők munkájának. A bázei cionista kongresszust ez a hangulat uralta, de különös élességgel jutott kifejezésre az angol kormánnyal szemben táplált elégedetlenség az amerikai cionisták nemrég lezajlott clevelandi konferenciáján, amelyen Stephen Wise newyorki főrabbi szenvedélyesen ostromozta a palesztinai angol politikát.

Ugylátszik, az angol kormányban kezd végre felülkerekedni a belátás, hogy az út, amelyet eddig követett, nem helyes, mert nemcsak, hogy ellentétben áll azzal az erkölcsi kötelezettséggel, amelyet Anglia a palesztinai mandátumban magára vállalt, de ellentétben áll az angol birodalmi politika jól felfogott érdekeivel is. Felelős angol politikusok ajkairól az elmúlt napokban olyan kijelentések hangzottak el, amelyek arra engednek következtetni, hogy a palesztinai politikában rövidesen gyökeres változások következnek be, melyek talán egészen új irányt fognak adni a zsidó országépítő munkának és főként a munka tempójának.

November 10-én a Balfour-deklaráció tizedik évfordulója alkalmával az angol zsidóság vezetőemberei hatalmas bankettet adtak, amelyen a prominens zsidó egyéniségeken kívül megjelentek az angol közélet legszámottevőbb alakjai is. Számos aktív és volt miniszter, alsó- és felsőházi tag, valamint magasrangú államhivatalnok vett részt az összejövetelen, amely ilyenformán nagyszabású politikai manifesztációvá lett. Az elnöki tisztséget maga az öreg James Rotschild lord töltötte be és a bankett fénypontja lord Balfournak, a történelmi deklaráció aláírójának nagy ünnepi beszéde volt.

Az első pohárköszöntőt Weizmann mondta, amely azonban egy mélyenszántó politikai expozéval terebélyesedett. Weizmann beszéde három részre oszlott. Mindenekelőtt ismertette a Balfour-deklaráció idejét és azokat a nagy reményeket, amelyek akkor valamennyiünkben éltek. Balfour a deklaráció kibocsátásánál semmiestre sem követett imperialista szempontokat,

amire a legjobb bizonyíték, hogy éppen ő volt az, aki Amerikát vagy Angliát és Amerikát együttesen javasolta, mint mandatárius hatalmat. Vagyis Balfour nem akart Angliának újabb gyarmatot szerezni Palesztinával, mert az ő vezérlő motívuma az volt, hogy „Judeát visszaadják Judának“.

Beszéde második részében Weizmann a deklaráció tizéves kihatásairól beszélt és vázolta azokat a nagy nehézségeket, amelyekkel az eszme találkozott, amikor a reálitások talajára jutott. Ismertette ezután a zsidó nép egyetemes nagy erőfeszítését az építőmunka érdekében. A zsidók a legmegátalkodottabb kételkedőnek is megmutatták, hogy komolyan veszik Palesztina ügyét.

Beszédének befejező részében Weizmann kifejtette, hogy a Palesztina-munkában immár elmúlt a kísérletezés ideje és végre komolyan kell hozzálátni a Balfour által tett ígéret megvalósításához. Angliának is csak az állhat érdekében, hogy ez a terv, amely az ő nevéhez fűződik, mielőbb sikerüljön. Az angol kormánynak energikus lépéseket kell tennie a zsidó építőmunka megkönnyítésére. Éppen ezért sürgősen meg kell reformálni a palesztinai földpolitikát, valamint a bevándorlási és adópolitikát is.

Weizmann beszéde rendkívül mély hatást gyakorolt a jelenlévőkre. Utána nyomban sir Herbert Samuel, Palesztina volt főkormányzója emelkedett szólásra, aki feltűnést keltő beszédében a leghatározottabban azonosította magát Weizmannnak az angol kormányhoz intézett követeléseivel.

Ezután Rotschild lord az agg Balfournak adta meg a szót. Viharos órációk között kezdte meg beszédét a halhatatlan politikus. Mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a palesztinai építőmunka sikere nemcsak a mandatárius hatalomtól, nemcsak a zsidó telepeseiktől, de mindenekelőtt az egész zsidó nép morális és anyagi

Királyi udvari szállító

**Brillians, arany,
valódi ezüst és kinaezüst áruk**

a legfinomabb minőség, dus választékban

Henry S. BRAUNFELD

ékszerüzletében kaphatók.

Cluj, P. Unirii 15. Tel. Int. 6-43.

támogatásától függ. A mai bankett alkalmából felhatalmazást kapott az angol kormánytól a következő nyilatkozat megtételére:

„A palesztinai kormány tudatában van mindama nehézségeknek, amelyekkel a cionista szervezetnek küzdenie kell és elhatározott szándéka, hogy a földreform kérdésében, mielőbb lehet, bizonyos általános reformokat fog bevezetni. Egy speciális hivatalnok kar nyert nemrég megbízást arra, hogy a mezőgazdasági település kérdését tanulmányozza és rendezze. Ennek a munkának az eredménye abba a helyzetbe fogja juttatni a kormányt, hogy a jelenlegi földadó-politikáját megváltoztassa.“

Még nem jutott birtokunkba Balfour beszédének teljes szövege, de a rövid távirati jelentésekből is megállapítható, hogy a palesztinai országépítőmunka csakugyan fontos határállomáshoz érkezett és hogy az angol kormány komolyan hozzá akar látni ünnepélyesen vállalt kötelezettségei teljesítéséhez. Ennek azonban legfontosabb előfeltétele, — mint azt Balfour lord is hangsúlyozta — hogy a zsidó nép is tegye meg a kötelességét.

A »Viitorul« Jilavával fenyegeti a nemzeti parasztpártot

Averescu Jorgával fuzionál és diszelnök maradt, hogy ne állja útját az ellenzéki blokk megalakulásának. Angheliescu hadügyminiszter kilép a kormányból?

(Bucuresti-Bukarest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) „Kiegyezés, vagy harc életre-halálra“, ezt az alternatívát állítja fel a kormány francianyelvű felhivatalosa, a külföld informálására szánt „L'Independance Roumaine“. A cikk szükségesnek tartja a kiegyezést a kormány és az egyetlen számbajövő komoly politikai alakulat: a nemzeti parasztpárt között. Amennyiben azonban ez a megegyezés nem jönne létre, úgy kilátásba helyezi ellenfeleinek a kormány, hogy az „élet-halál“ harcban le fogja hengerelni. Ezt a cikket követően a liberálisok — a „Cuvantul“ jelentése szerint — ismét megismételték a nemzeti parasztpártnak tett kollaborációs javaslatukat. A kormány emberei tudomására hozták a nemzeti parasztpárt vezetőinek, hogy Batianu Jonel miniszterelnök őszinte híve a kibékülésnek. Maniu Gyula azonban — mint az előző alkalmakkor is — kategorikusan elutasította a kormány ajánlatát.

A kormány kritikus helyzete nagyon is va-

lószerűvé teszi ezt a közeledési kísérletet, amelyet a bukaresti sajtó élénken kommentál. Az ellenzéki lapok egybehangzó jelentései szerint, a kormány tagjai között nincs meg az eddigi harmónia és egyes laporgánusok megbízható forrásból értesülnek arról, hogy

részleges kormányválsággal kell számolni. A „Dreptatea“ jelentése szerint Tatarescu belügyi államtitkárnak a kormányból való távozása már befejezett tény; hatáskörét a másik belügyi államtitkár: Franasovici vette át. Ugyancsak biztosra veszik Angheliescu Paul tábornok hadügyminiszternek a kormányból való kiválását is,

A kormány tagjai közt uralkodó hangulatról a „Dimineata“ érdekes jelentést közöl. A lap szerint a legutóbbi minisztertanácsról, amely meglehetősen izzó atmoszférában folyt le, elsőnek Angheliescu hadügyminiszter távozott el, igen kedvetlenül. Utána az affiliált miniszterek: Lupu, Stelian Popescu, Argetoianu és Titulescu tá-

Napoleon

filmnek sajtó-premierje nov. 23-án este 9 órakor lesz

voztak el, majd kis idő múltával a két tartományi miniszter: Inouletz és Nistor hagyta el a miniszterelnökség épületét. A többiek, az „autochton” liberálisok még ott maradtak és mintegy másfél óráig tanácskoztak a miniszterelnökkel.

Az ellenzéki blokk körüli tárgyalásoknak minden bizonnyal jelentős eseménye az, hogy a közelebből az ilfovi kerületben lezajló pót-

választáson, — amelynek egyik liberális képviselője Bukarest főpolgármesterévé avanszál — az összes ellenzéki pártok Jorga professzort jelölik. Minthogy Jorgát nemcsak a nemzeti parasztpárt, de az averescánusok is támogatják, megválasztása biztosra vehető. Jorgának a parlamentbe való bevonulásával az ellenzék és a kormány között folyó küzdelemnek egy új fázisa veszi kezdetét.

Averescu Jorgával fuzionál, hogyan az ellenzéki blokk létrejöhesse

Az „Adeverul” kommentálva Maniunak Averescuval szemben tanúsított visszautasító álláspontját, kifejti, hogy averescánus körök újabb megoldási lehetőséget vettek kombinációba és pedig azt, hogy amennyiben Maniu intranzigens marad, akkor az averescánusok fuzionálnának Jorga pártjával. Averescu a fuzionált pártnak csak tiszteletbeli elnöke lenne, az aktív elnök pedig Jorga, aki azután Maniunak újabb kollaborációs ajánlatot tehetne. Ebben az esetben Maniu nem utasíthatná vissza Jorga ajánlatát. A nemzeti párt organuma, a „Dreptatea” mai számában ismét cikket ír arról, hogy Averescuval nem lehet tárgyalni és emlékeztet arra, hogy az averescánusok a községi választások után elárulták az ellenzékét. A „Dreptatea” azonban hangsúlyozza, hogy a néppártban a nemzeti parasztpárt ideológiájához igen közelálló elemek is vannak, akik reális erőt jelentenek egy a mai rendszer elleni küzdelemben.

Jilavával fenyeget a „Viitorul”

A „Viitorul” ma délután válaszol a nemzeti parasztpárt lapjának, a „Dreptatea”-nak arra a cikkére, hogy vihar közeledik. A liberális lap kijelenti, hogy az ilyen cikkekre az az egyetlen válasz lehet: Jilava közeledik! A „Viitorul” hozzáteszi, hogy miután a nemzeti parasztpárt a legutóbbi parlamenti csatákban vereséget szenvedett, természetes, hogy anar-

chisztikus, felforgató agitációval akar revansot szerezni, de ilyen akciók már kívül esnek a politika szféráin és a büntetőtörvénykönyv keretei közé tartoznak.

Átnyújtották a választélfiratot

A régenstanács ma a Calea Victoriein levő királyi palotában, a szokásos külsőségek között, fogadta a kamara küldöttségét, amely átnyújtotta a kamara feliratát a trónbeszédre.

Irredenta propaganda vádja alatt Nagyszalontán letartóztatták Kiss Ferenc budapesti egyetemi tanárt

(Cluj-Kolozsvár, nov. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Cuvantul” egy szenzációs és általános feltűnést keltő eseményről ad hírt, amely a közeli napokban történt és amelynek előreláthatólag diplomáciai folytatása lesz. A lap szerint Kiss Ferenc budapesti egyetemi magántanár néhány nappal ezelőtt Nagyszalontára érkezett, ahol érintkezésbe lépett az ottani magyarság vezetőivel. Kiss Ferenc — írja a bukaresti lap, — az elmúlt vasárnap megjelent egyik nagyszalontai templomban és nagy beszédet tartott, amelyben irredenta kijelentésekre ragadtatta magát. Az esetet még súlyosítja az a körülmény is, hogy a budapesti professzor nem kért előzetes engedélyt a nagyszalontai katonai és polgári hatóságoktól beszéde megtartására. Kiss Ferencet közvetlenül beszéde után a nagyszalontai rendőrség letartóztatta és az ostromállapot alapján átkísérte a kolozsvári hadbírószék börtönébe.

A kolozsvári hadbírószék első katonai biztosa kihallgatta az irredenta propagandával vádolt egyetemi tanárt, majd elrendelte szabadlábra helyezését. Kiss Ferencnek azonban nem szabad Kolozsvárt elhagynia és rendőri ellenőrzés alatt marad mindaddig, amíg a vizsgálat befejezését nyer és a hadbírószék ítéletét fog fölötta. A bukaresti lap szerint Kiss letartóztatása élénk visszhangot keltett Budapesten. A professzor barátai intervenáltak a magyar kormánynál, hogy a kormány diplomáciai uton próbálja meg Kiss szabadlábra helyezését s az ellene bevezetett vizsgálat megszüntetését kieszaközölni. Minthogy azonban törvényes uton nem érték célhoz, írja a „Cuvantul”, budapesti lapok jelentése szerint Kiss barátai közvetlen Rothermere lordhoz fordultak, akit arra kérték, hogy lépjen közbe Kiss Ferenc megmentése érdekében.

Borzalmas szenvedések után kiszabadultak a marokkói törzsek fogságába jutott francia kirándulók

Kéi gyermekeit, akiknek szüleit a rifiek legyilkolták, Steeg kormányzó vett gondjába

Páris, november 18. Az Uj Kelet egyik utóbbi számában hosszabb cikk keretében ismertette azt a drámai eseményt, melynek központjában egy francia urakból és urinőkkel álló csoport állott, akiket a marokkói törzsfőnökök egyike boudájával elraboltatott és fogságba vett. Megirtuk, hogy a riff-főnök csak politikai engedmények és nagy váltságdíj fejében volt

hajlandó a foglyul ejtett franciákat szabadon bocsátani.

A franciák viszont nem mertek fegyveres erővel fellépni, mert a rifiek megüzentek: ha a franciák támadnának, úgy környékienül legyilkolják foglyaikat.

Steeg kormányzó heteken át a legsúlyosabb dilemma előtt állott: nem tudta mitévő legyen. Támadni nem mert, mert egyik igen közeli rokona is a foglyok között volt.

A francia nők és férfiak borzalmas megpróbáltatásokon mentek keresztül a rifeknél, akik, mert a francia hatóságok nem voltak hajlandók kivánásaikat teljesíteni és csupán pénzváltásdíj fizetésére vállalkoztak, úgy állottak bosszút, hogy a fogságba-kerültek közül többeket legyilkoltak.

A Párisba érkezett jelentések szerint most végre a francia urinők kiszabadultak a rifek fogságából. Hogy mi módon és milyen váltságdíj fejében, arról egyelőre nem számol be a tudósítás. Mindenesetre valószínű, hogy súlyos ára volt a szabadulásnak és a kiszabadult foglyok olyan gyötrelmeken mentek át, melyek csak a végsőkig megviselték.

Prokorow asszony, a fogságból kiszabadult nők egyike, állandó lázrohamban szenved. Ig két gyermekeit, akiknek szüleit a rifiek meggyilkolták, Steeg kormányzó vett gondjába.

A
MAGYAR SZINHAZ-
ban a jövő héten

CSATTAN
A CSÓK
CSATTAN

Santol

A
NÖVÉNYKIVONATOKBÓL ÉS
MENTHOL-
BÓL KÉSZÜLT ALKOHOLTARTALMÚ
BEDŐRZŐLŐ
SZER

BIZTOS HATÁSU

MINDENNEMU HÜLESBŐL EREDŐ BETEGSÉG ESETÉN

**SPANYOL-NATHA- FEJ- KAR-
LAB- IDEGFÁJDALOM- SZÜ-
RAS, KÖSZVÉNY**

57B
Kapható minden drogeriában és gyógyszerüzletben
NAGYBAN:

ZAHARIA-CERNATESCU BUCURESTI
STR. POPA NAN No. 131

Mottó:
Zongoravétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

kitűnő hirneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világ-
márka vezérképveleto.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési
feltétel mellett is. Cluj, Str. Saguna 14.
Telefonszám 4-19.

Világmarkás zongorák

engros árban részletre is, — 5 évi jótállással

Sternberg -- Oradea

Regele Ferdinand 14.

Szeret-e még?

Lesz maga juszt is — Gyurd Rozi — Az én batám egy fekete nő — Zsuzsika kedves — Lesz még a ridikülbe' — Nem hiszek én semmit magának — Halló, ha ló nincs, szemár is jó — Was macht der Mayer

és minden slágerlemez

150 **Lepage** gramfon-
1-el **osztályban**

**Eltűnt egy fiatal
17 éves leány**

arcáról a csunya éktelen szeplő, májfolt ránc és bibircs, miután a Dr. Biró féle Havasi gyópár Krém, szappant és mosdóvizet használta. Kapható minden gyógyszerüzletben, drogeriában.

A I szen

»Az egész
magas sze

(Budapest, no-
sítőjától.) A magy-
kötvényhamisítás-
lyel kapcsolatban
erősítésekre mu-
országunk gazdasá-
zódés óta kellett
tás jegyében törté-
kezményeiért a m-
büntető jogilag, se-
gedhető meg, hog-
kosai akár fillérny-
mány ebben a
fellépésével pártk-
fogja találni a ne-

A szónok ezu-
részben kiderítend-
tás és miért épen-
ellen olyan felüle-
Commune-nak la-
összes kötvényeke-
lajstromokba a tr-
sem tekinthetett
példát vehet arról
tásról, amelyet a
bírószék tanúsított
börtönben sinylőd-
Ezután a m-
Franciaországban
mindenkivel szem-
fegyverét.

Majd a szónok
kép történhetett,
nyek kerültek a
körébe. A bank-
a Caise-Commune
két taggal vann-
államok csoportja
ellenőrző közege b-
— Nem állított
statálok, csak óvá-
minisztert, találjo-
függetlenségünket
dét a szónok.

EL
SZAPPAN, KR

A kötvényhamisítási ügyben szenzációs fordulatok várhatók

»Az egész világ Reynold nevét emlegeti, mint a tettesek büntársát.« Igen magas személyiségek vannak kompromittálva az ügyben. A kötvényhamisítási ügy a magyar parlament előtt

(Budapest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar parlament mai ülésén a kötvényhamisítási ügy került szónyegre, amelylyel kapcsolatban az egyik szónok azokra az erőfeszítésekre mutatott rá, amelyeket Magyarország gazdasági téren a trianoni békeszerződés óta kellett folytatnia. A kötvényhamisítás jegyében történt gazdasági merénylet következményeire a magyar állam nem felelős sem büntető jogilag, sem más tekintetben. Nem engedhető meg, hogy a magyar kötvények birtokosai akár fillérvnyi kárt is szenvedjenek. A kormány ebben a kérdésben tanusítandó erélyes fellépésével párkülönbség nélkül maga mellett fogja találni a nemzetet.

A frankpör mementója

A szónok ezután hangsúlyozta, hogy minden részben kiderítendő: ki által történt a hamisítás és miért éppen a magyar kötvényeket őrizték ellen olyan felületesen. A franciaországi Caise Commune-nak lajstromoznia kellett volna az összes kötvényeket, bár Magyarország ezekbe a lajstromokba a trianoni szerződés miatt ugy sem tekinthetett volna bele. Az egész világ példát vehet arról az objektív igazságszolgáltatásról, amelyet a frankpör kapcsán a magyar bíróság tanusított, amelynek vádlottai ma is börtönben sinylődnek.

Ezután a magyar állam elvárhatja, hogy Franciaországban is személyi válogatás nélkül, mindenkiel szemben alkalmazják a megtorlás fegyverét.

Majd a szónok rátér annak taglalására, mi-kép történhetett, hogy éppen a magyar kötvények kerültek a büntettesek visszaéléseinek körébe. A bankok háziszabályzata értelmében a Caise Communeban minden nemzet hitelezői két taggal vannak képviselve, míg az adós államok csoportját egy volt ellenséges állam ellenőrző közege képviseli.

— Nem állítok, csak gyanakszom, nem konstatalok, csak óvást emelek és kérem a pénzügyminisztert, találjon módot arra, hogy gazdasági függetlenségünket megvédjük, fejezte be beszédét a szónok.

Az interpellációra Bud pénzügyminiszter válaszolt, aki megállapítja, hogy a kötvényhamisítások ügyében a kormányt semmiféle felelősség nem terheli, mert hiszen semmiféle mulasztást nem követett el. Magyarország az elsők között volt, amely lebélyegeztette a kötvényeket, számjegyeztette azokat és elküldötte a jövátételi bizottságnak. A lebélyegezett kötvényeket a kötvénytulajdonosoknál hagyták, majd mikor a jövátételi bizottság követelte a beszállítást, ez is megtörtént és a kötvények számjegyzék mellett ma is az állam tulajdonában vannak. Az ellenkező hírek mind valótlanok.

A kötvényeket eddig azért nem válthatta be a magyar állam, mert a békeszerződések értelmében a címletek csak három év múlva válthatók vissza és csak a címletbirtokosokkal egyetértésben. Feltételezhető, hogy a Caise Commune nem gyakorolt kellő ellenőrzést, de e feltételezés mellett is megállapítható, hogy bűncselekményről van szó és a kormány nem tehet egyebet, mint bevárja a vizsgálat eredményét, addig nem nyilatkozhatik. A magyar kormányának nincs joga feltételezni, hogy a francia hatóságok nem pártatlanul és objektíven járnak el e kérdésben. Az igazság kétségtelenül Magyarország oldalán van s az is bizonyos, hogy az ügyből kifolyólag semmiféle kár nem érheti Magyarországot.

„Tulságosan sokat beszélnek Moszkva kezéről“

Párisi jelentések szerint a kötvényhamisítások ügye újabb döntő stádiumba készül lépni.

A reggeli lapok tudósításai azt sejtetik, hogy szenzációs fordulat áll küszöbön. A párisi rendőrség újabb kapcsolatokat fedezett fel a kötvényhamisítás tettesei és azok titkos támogatói között.

A „Petit Journal“ értesülése szerint a rendőrség kezébe újabb okmányoszerű bizonyítékok kerültek, amelyeknek alapján a vizsgálat újabb területekre is áttérjed. Kiderült, hogy több magasállású személyiség, még pedig nemcsak Franciaországban, hanem más országokban is kompromittálva van az ügyben.

Az „Oeuvre“ szerint egyes körök tulságosan sokat beszélnek Moszkva kezéről, ahelyett, hogy csupán a tényekhez ragaszkodnának. Az egész világ Reynold szenátor nevét emlegeti, mint a hamisítók legfőbb büntársát. Az ügyre sürgősen világosság derítendő és ha Reynold bűnös, el kell vennie büntetését.

A francia rendőrség pontosan ismeri a lefoglalt értékek összegét

A rendőrhatalóságok tegnap befejezték a Blumensteinnál lefoglalt magyar járadékkötvények leltározását. A francia rendőrség a lefoglalt értékek összegét már pontosan ismeri. A papírok között 1902 darab olyan 4 százalékos koronajáradék-kötvény szerepel, amelyekről a magyar bélyegző már el van tüntetve. Ezen címleteknek a külföldi tulajdonosok javára való valorizációjáról a tárgyalások még alig kezdődtek meg Párisban, még azt sem állapították meg, hogy a valorizáció hány százalékos legyen. Blumensteinék már előre készültek erre s ebből kifolyólag a hatóságok egy nagyszabású, a magyar kincstárt megkárosító manipulációnak vették elejét.

A párisi lapok szerint a magyar kötvények francia tulajdonosai szövetségbe tömörülnek és magánvádat emelnek a hamisítók ellen. Ezzel az elhatározásukkal csatlakozni akarnak a hivatalos vádiratához.

Főbelötte magát Joffe, volt bécsi és berlini szovjetnagykövet

Trotszkijt és Zinovjevét forradalmi törvényszék elé állítják?

Riga, november 18. Moszkvából érkező jelentések szerint Joffe Adolf, a szovjet köztársaság egyik vezető egyénisége, aki évekkal ezelőtt bécsi és berlini szovjetnagykövet volt s aki működésével annak idején az egész európai politikai világ figyelmét magára vonta, tegnap éjszaka főbelötte magát és azonnal meghalt. Joffe már régebbi idő óta súlyos ideggyógybetegszenvedett és valószínű, hogy öngyilkosságának a teljes idegösszeroppanás volt az okozója.

Joffe neve akkor vált Európaszerte ismertté, amikor, mint az orosz békedelegáció vezetője, több bolsevik vezető élén, megjelent Brestlitovskban, hogy a központi hatalmak delegátusaival a béketárgyalásokat lefolytassa.

Az első szovjet-nagykövetek közül való volt Joffe, akit először kormánya Berlinbe küldött ki s akit Scheidemann szocialista kormánya előbb akkreditált, majd kiutasított Berlin területéről, mert ládáiban bolsevista propagandaanyagot találtak. Joffe ezután visszatért Oroszországba, ahol rengeteg munkát fejtett ki a szovjet állam konszolidációja körül, majd ké-

sőbb ismét Bécsbe került az ottani szovjetkövetség élére.

Legutóbb a keleti kutatásokkal megbízott moszkvai tudományos intézetnek volt a tanára Joffe, akinek betegsége az utóbbi időben válságosra fordult.

Milano, november 18. A „Gazette del Popolo“ Moszkvából származó jelentést közöl, amely szerint Trotszkij és Zinovjev ellen a szovjetkormány valószínűleg újabb intézkedéseket fog foganatosítani. Nem lehetetlen, hogy Trotszkijt és Zinovjevét rövidesen letartóztatják és forradalmi törvényszék elé állítják. Az sem valószínűtlen, hogy a letartóztatások már meg is történtek.

Moszkvában, bár külsőleg minden nyugodtnak látszik, belül minden forrongásban van. A kommunisták hatalmas tüntetésre készülnek Stalin mellett, de tagadhatatlan, hogy a munkástömegek nagyrésze az ellenzékkel rokon-szenvez és Stalin csak a legnagyobb terrorral tarthatja fenn pozícióját.

Forradalomszerű harccá élesedett Trotszkij és Stalin küzdelme

Riga, november 8. Moszkvából érkező hírek szerint az uccai harcok és tüntetések egyre tartanak és élesebbekké lesznek. A kormány drákói szigora hiábavalónak bizonyult. Megtörtént, hogy a tüntetők egész tömegeket zártak körül és mindenestől Szibériába indították őket. Ez a radikális lépés még jobban elmérgesítette a helyzetet, amelyen Trotszkijék kizárása a kommunista pártból sem segített. Stalin és Trotszkij erejük teljes megfeszítésével igyekeznek a maguk számára meghódítani az egész országból összeseregülő delegátusokat. Az egyetemi ifjuság Stalinnek megfélemlítése dacára Trotszkijékhoz csatlakozott. Hír szerint Moszkvában a véres verekedések napirenden vannak az egyetemi hallgatók és a cseka hívei között. Trotszkij és hívei állítólag köztársasá-

got akarnak kapitalista államrenddel. (?) Az idegenek és diplomaták rettegve gondolnak a bekövetkező forradalomra és félnek a megpróbáltatásoktól, melynek során vértengeren és hullahegyeken át születhetik meg csak az új Oroszország.

— Szolnay Sándor és Widmann Walter képkiallítása az Ujságíróklubban. Két reprezentáns erdélyi művész képkiallítása nyílik meg vasárnap délelőtt a kolozsvári kisebbségi újságíróklubban: a Szolnay Sándoré és Widmann Walteré. Szolnay nevét, mint a legjobb hangzásuak egyikét ismeri a kolozsvári publikum; Widmann nagystíli művészetét pedig a román opera dekorációi révén ismerik a legszélesebb körökben. A két kiállítás a szezon legsikeresebb művészi eseményének ígérkezik.

Széppé
varázsol

ELIDA

SZAPPAN, KRÉM, SHAMPOO, PUDER

ntol
A NÖVÉNYKIVONATOKBÓL és
MENTHOL
OL KÉSZÜLT ALKOHOLTARTALMÚ
BEDORZSOLO
SZER

DÓ BETEGSÉG ESETÉN:
A- FEJ- KAR
ALOM- SZÜ-
VENY
és gyógyszertárban
SCU, BUCURESTI
IN No. 181

3 év óta fennálló
Cég
tlen és legna-
Förster világ-
lete.
rák
szletfizetési
r. Saguna 14.
9.

gorák
i jótállással
radea

nég?
zi — Az én ba-
kedves — Lesz
én semmit magá-
ár is jó — Was

erlemez
ramfon-
sztyában

atal
ny
májfolt ránc és
yasi gyópár Kré-
ta. Kapható min-
ériában.

Romain Rolland a fascizmust tartja Európa legnagyobb háborus veszedelmének

Premysl Pitter, volt cseh légionista, a vallásos pacifizmus prófétájának érdekes beszélgetése a világhírű íróval

Premysl Pitter volt cseh légionista, aki részt vett az oroszországi harcokban és a csehszlovák állam megteremtésében, nemrég harcos könyvet írt a háború ellen és radikális mozgalmat indított az a céllal, hogy annak hívei nyíltan tagadják meg a háborúra szóló katonai szolgálatot. Ennek az akciónak a során Premysl Pitter, aki vallási alapon álló pacifistának vallja magát, Európa több szellemi vezérégyéniségével került kapcsolatba, így legutóbb Romain Rolland világhírű íróval is. A vele lefolytatott nagyérdekes beszélgetést Premysl Pitter egyik prágai lapban a következőképpen írja meg:

— Mit gondol, a közeljövőben újabb háború zudul reánk?

Romain Rolland: Véleményem szerint a fajok háborúja fenyeget a legnagyobb veszedelemmel. A német-francia kérdés ma már nem olyan égető. Az új európai helyzetet a francia-olasz feszültség jellemzi. A Mussolini-veszedelem. A kérdés további kialakulása teljesen Olaszországtól függ. A legnagyobb veszedelem azonban a fajok háborúja, különösen, ha a gyűlöletnek azon csiréit nézzük, amelyeket legutóbb Kinában keltettek életre. Ázsiában is van az emberiségnek elitje, amely — akár csak Ön — soha sem fog erőszakhoz nyulni. Magamnak is vannak kapcsolatai ilyen emberekkel Japánban, Kinában és Indiában.

— Mi a véleménye egy polgárháború kitörésének lehetőségéről?

Romain Rolland: Nem hiszem, hogy polgárháború törjön ki. De ha az egyes államok között mégis háborúra kerül a sor, annak okvetlen polgárháború lesz a következménye.

(Amikor ideért a beszélgetés, Laczkó András, az ismert magyarországi író, aki a világháború idején nagy feltűnést keltett pacifista könyvet írt, haladt el mellettünk. Romain Rolland fel is hívja rá a figyelmünket.)

Romain Rolland: Nagyon sokan olvasták Franciaországban Laczkó irásait a háborúról. Ezek az irások még sokkal megfogóbbak, mint a Barbusse hasonló irásai. Különösen az „Emberek a Háborúban” című könyve. A háborús tapasztalatai annyira megdöbbentették, hogy az idegei még most is azt szinlik.

— Én is a háború rettenetes élményei által lettem pacifistává. Velünk, csehekkel, az osztrák-magyar hadseregben nagyon rosszul bántak.

Romain Rolland: Laczkó az 1918-as forradalom idején Berlinben volt és ezek az események is mélyen megrendítették. Legujabban az ismeretes bécsi zavargások hozták izgalomba Laczkót, aki azt mondta, hogy bizonyára a reakciós uszítók indították el ezeket a zavargásokat.

— Az ilyen puccsok mindig a reakció meg erősítésére vezetnek.

Romain Rolland: Ausztria gazdasági tekintetben sem tudja magát rendesen fentartani. Az igazi nagy veszedelem azonban, mint már mondtam, Olaszország. Alkalmam volt a meggyilkolt Matteotti özvegyével beszélgetni. Ugy ő, mint a gyermeke még most is őrizet alatt vannak. A kezembe került „Au dessus de la mêlée” című könyvemnek az a példánya, amelyet Matteotti olvasott. A könyvhöz írt szelvényzetéből meggyőződhettem, hogy milyen nemes ember volt.

(Romain Rolland erre elmesél egy nagyon jellemző esetet, amely a fascista rezsim félelmetes tevékenységét világítja meg. Az eset elbeszélése nagyon mély hatással volt rám.)

— A mi akciónknak Olaszországban is vannak hívei. Sokat szenvedtek és még most is szenvednek a fascista terror alatt és soha sincsenek biztonságban a denunciaciók miatt. Egyik ottani munkatársunk elvesztette a hivatalát, mert pacifizmusról beszélt és most családjával együtt igen súlyos helyzetben van.

Romain Rolland: Európa nagyon sokat árt önmagának az erőszak és reakció révén. Ez nehezíti meg például a Kelethez való közeledést is. Soha nagyobb lehetősége ennek a közeledésnek nem volt, mint épen a háború előtt. Ezelőtt még sohasem volt Keletnek akkora befolyása a Nyugatra és India sohasem volt olyan közel az európai gondolkozáshoz, mint akkor.

Rama Krischna, az indiai népfilozófus a legjobb példa erre. Mély megértést tanusított minden vallással és vallásos érzéssel szemben. Tanítványa, Vivekananda képzett ember volt, aki az egész világot beutazta. Ő a praktikus tettenő fontosságát hirdette. Ugyancsak ő volt az, aki a nyugati kultúrát Indiába vitte és a hindu kultúrát Nyugatra. Az indiaiaknak a miszticizmus iránti hajlamát ő vezette a vallásos társadalmi tevékenység terére. Ő mondta egyszer: „Inkább a saját életemet vesztsem el, semhogy az emberiség szenvedéseinek lehetőségét segítsem elő.”

— Mi a véleménye arról az ellenvetésről, hogy Gandhi módszerei Európára és az európai viszonyokra nem alkalmazható?

Romain Rolland: Én azt hiszem, hogy az európaiak még alkalmasabbak arra, hogy Gandhi tanításait felfogják és alkalmazzák. Ezelőtt egy évvel úgy volt, hogy Európába jön. Kár, hogy nem tehetette, mert azt hiszem, hogy itt sokkal jobban megértették volna. Nagyon figyelemreméltó, hogy Gandhi legelőkelőbb hívei épen Európaiak. Ismerem például egy angol admirális leányát, aki Gandhi iránt érdeklődött. El is ment hozzá és hosszabb próbaidő után Gandhi megengedte, hogy ott maradjon. Ez a nő ma az indiaiakét messze meghaladó nyugati szervezőképességével, Gandhi jobbkeze.

— Azt is mondják, hogy a „non-cooperation” módszere általános elernyedést hoz.

Romain Rolland: Ha a „non-cooperation” elve valóban tespedést teremtene, sokkal jobb

TUNGSRAM RÁDIOCSŐ

A LEGTÖKÉLETESEBB!

volna lemondani róla. „Non-cooperation” azonban nem jelent passzivitást, hanem szilárd, kitartó, pozitív erőt.

— Azt hiszi tehát, hogy az erőszakos eszközök egyetlen alternatívája a „non-cooperation”-rendszer?

Romain Rolland: Semmiesetre sem. A törvényhozó szervek befolyásolásával is lehet megpróbálkozni. A szociális átalakulás terén is lehet pozitív munkát végezni. Európára vonatkoztatva ez az út látszik megfelelőbbnek. A „non-cooperation” Gandhi-nál nem elv, hanem módszer és taktika. Az elv: erőszaknélküliség (non-violence). Gandhi is ajánlja híveinek, hogy vegyenek részt az állami intézményekben, ha akarnak. Joguk van ezeket a metódusokat kipróbálni, de meg van róla győződve, hogy végül visszatérnek hozzá.

Maniu a kamarában lemondásra szólította fel a Bratianu-kormányt

(București-Bukarest, nov. 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ülésén Saveanu elnök felolvasta a régenstanácsnak a kamara feliratára adott választ, amely hangsúlyozza az ország pénzügyi helyzetét rendezni kell, szükségessé látja a takarékoság elvének érvényesülését, a hadsereg ellátásának fontosságát és a belső rend megőrzését.

Madgearu tiltakozik a nemzeti parasztpárt nevében a párt vasárnapi gyűlésének betiltása ellen.

Duca belügyminiszter kijelenti, hogy a kormány nem engedélyezhet ismeretlen tendenciájú üléseket. (Tiltakozás a nemzeti parasztpárt oldalán). A kormány a legnagyobb határozottsággal fogja megvédeni a belső rendet és nyugalmat.

Madgearu replikájában kifejti, hogy a kormány betiltotta gyulafehérvári kongresszust és épüget betiltotta azt a vasárnapi egyszerű gyűlést is, mert fél.

Duca: Nem félelemből, hanem kötelességerzetből akadályozzuk meg a rendzavaró akciókat. Válaszom mindig ugyanaz lesz ezekben a kérdésekben.

Vlad Aurel: Meddig?

Duca: Mig ez a kétértelmű magatartás

megszűnik, amely az ország nyugalalmát zavarja.

Maniu: Mondjanak le!

Duca: Ime, ez az Önök főgondolata a mai nehéz időkben. Mi megvédjük az ország magasabb érdekeit, Önök meg akarnak buktatni egy kormányt, hogy helyébe üljének.

A kamara ezután a szekciókban folytatta a munkát és a pénzügyminisztérium szervezetről szóló törvényjavaslatot vette tárgyalás alá.

Napoleon

filmnek sajtó-premierje Nov. 23 este 9 órakor lesz.

Dohnányi -- Bartók

által revidiált

Beethoven - szonátákat

darabonként 110 leírt szállítja

LEPAGE zenemű CLUJ

Tudja-e ön hogy hol ?

vásároljon harisnyát olcsón jó minőségben

Jó minőségű pamut harisnya színekben L.	30—	Tartós női florharisnya, színekben	89—
Külföldi sportharisnya	39—	Cérna flor női harisnya, négyszeres sarok	
Prima macco női harisnya, színekben	65—	és talp, divatszínekben	129—
Erős mousselin harisnya, színekben	75—	Legszebb kristálytisza fátöl cérna harisnya	
Prima női florharisnya, vastagabb szálú,		divatszínekben	129—
négyszeres sarok és talp, divatszínekben	119—	Kiváló minőségű férfi jacquard sokni	59—

Továbbá óriási választék mindennemű férfi, női és gyermek svetterekben és pulloverekben.

Állandó nagy raktár a legszebb csipkében és mindennemű rövidáruban, zsebkendőkben.

„SPITZ” Cluj, Reg. Ferd. 13.

Bulgáriai notesz

Sugdolózó emberek. Kutyakultusz. Tolsztojánus papok

Néhány apróság, ami Bulgáriai noteszomban maradt.

Az emberek sugdolóznak. Nem férfi a nővel, ez kedélyes, póétikus és gyakran soratmondó ügy, hanem férfi a férfivel, ami az idegen számára barátságatlan, sőt télelmes dolog. Megtörtént nem egyszer, hogy a villamoson, vagy a széles kövekkel kirakott szófiai utcákon, hogy a sugó odavette a másik fejét két marka közé és úgy öntötte fültölcésébe a titkokat. Egy alkalommal a Trgowskán láttam ilyen jelenetet és sietve átmentem a tulsó oldalra, egy könyvesbolt elé.

Alig állottam öt pillanatig az üveg előtt, amikor a boltból a kirakatra hoztak egy anatómiai bábút, az izmok piros plasztikájával. A segéd, aki rendezte, a bábu füle fölé hajolt. Nyilván belesuggett egy titkot. Ettől már egyenesen hazamentem. A hőmérőm kicsiny lázt mutatott.

Másnap egy egyleti helyiségben volt dolgom.

A titkár megmutatja a tanácstermet.

— Milyen kicsiny — mondom — itt az emberek bizonyára sugdolózza tanácskoznak!

Komoly, szinte tragikus hangon adja vissza:

— Ha sugdolóznak is kérem, de azért tessék elhinni, nem harapják le egymás fülét.

Amiből arra következtettem, hogy egyebütt és más körülmények között az emberek itt — ham, ham! — lefalják egymás füleit. Azután már felhagytam a megfigyelésekkel és átnéztem a szembejövők feje fölött.

Igen ám, de — soh'sem fogom megtudni, hogyan történt — ismeretlen emberek barátságos mosollyal köszöntek nekem az utcán. Elfogódva át-siettem a tulsó oldalra. Itt megint üdvözöltek.

Nehogy megszólítson — drukoltam — és valamit a fülembé sugjon!

Ez nem is történt meg, de a fülem az egész idő alatt parázlott. Csak amikor a Dunán voltam hazajövet, a propeller fedélzetén, éreztem, hogy a fülemben normális temperaturája van.

Pedig igazság szerint itt kellett volna csak kipirosodnia. A metsző, hideg szél miatt.

A papokat ugylátszik a legszebb emberi típusok közül képezik ki. Karcsuk, könnyűjárásuk, nyílt-szemük, ápolit szakálluk van és nyílt, tiszta homlokuk. Az öregek bibliás alakok, fehér üde pátri-árkák. És nagyon gondozottak.

Vegetáriánus helyeken mindig talál az ember papokat. Különösen Filipopolban, ahol valóságos kultusz a növénykoszt. A vendéglőkben fölírások: „Legyetek egyszerűek! Mit vétett az állat ellened, hogy az inyed miatt legyilkolod! A meggyilkolt állat megbosszulja magát: marja a bendődet, agyad sejtjeibe fészkelje magát, sorvasztja energiáidat!” Egy üvegszekrényben könyvek és folyóiratok, amik az eszmét propagálják. És egy nagy vászon az ősemberrel, aki az összarravással mezei sétát lejt az őskorban. Nem sok a művészet benne, de annál több a lelkesedés és ez mindig jelent valamit egy országban, amely a művészet luxusát még nem engedheti meg magának.

Ezek a helyeken előadásokat tartanak a papok tolsztoji szellemében. Ott is mindenütt Tolsztoj képe a falon és művei benn az üvegszekrényben. Póétikus esetet halottam egy papról, aki csak néhány év előtt halt meg, de emléke köré már eddig is dus legendakoszoru fonódott.

Valahol az ország északi részén az utolsó fölkelések alkalmával a kormánycsapatok ellen egy üteget vezényelt ez a pap. Ha jól jegyeztem le: Popstavrinnak hívták. A fölkelőket azonban a kormány katonái körülzárták és a fölkelők pap-parancsnoka látta, hogy nincs menekvés.

— Mindegy, amíg a reménynek egy halvány sugara van, addig harcolunk — mondotta és a lövéseket egyre odairányította az ellenség sora felé.

De aztán a remény halvány sugara is kialudt. Már nem volt remény, a munició is kifogyott. Egyetlen lövedék maradt csupán.

— No, nagy isten, ha ennyire nem állottál az igaz ügy mellé, akkor nesze!

Az ágyu csövét fölfelé irányította és az utolsó lövedéket az ég felé sütötte el.

A forradalmat elnyomták, de a pap emléke földiszítve a nép fantáziájának legszebb virágaival bizony diadalmaskodott. Ez a jelenet primitív rajzra lerögzítve ott van sok parasztház, valamelyik rejtett

Ingyen kaphat

Aladdin lámpát,

ha siet!

Ennek érdekében

I. ismernie kell annak előnyeit:

1. Hőféhér, nyolcvan gyertyafénnyel világít,
2. petróleum fogyasztása **40** bani óránként,
3. füst, zaj, szag és korom **nélkül** ég,
4. levegőpréselés, előmelegítés **nélkül** működik,
5. szavatoltan tűz- és robbanásmentes.

II. az alanti szelvényt kitöltve, sürgősen hozzánk be kell küldenie:

Itt levágandó!

Román Aladdin Kereskedelmi Rt.

Timisoara

Strada Gen. Joffre 4.

Alulírott is ingyen óhajt egy Aladdin lámpa birtokába jutni.

Név: _____ cím: _____

Foglalkozás: _____ ucca: _____

zugában, házi oltárok mögött, a padláson. Mert kormánytilalom van a képre.

Mégis, amikor a muzeum környékén egy kép-árus előtt megálltam, az öreg ember azzal szeretett volna a vételkedvemét megmozgatni, hogy félrehuzott és egy kő alól előszedte a Popsztavri-képet.

Tízet mutatott az ujjával, ami azt jelentette, hogy tíz levért megkaphatom a rajzot. És fölmutatott az égre és nagy kézlendülettel bőségszarut rajzolt, ami azt jelentette, hogy gondtalan jó dolgom lesz, ha hiva leszek Popsztavrinnak.

A tíz levákat odaadtam neki, a képet azonban otthagytam. Egész közel jött felém, úgy éreztem, hogy megakarja sugni a köszönetét.

Mire sietve a tulsó oldalra mentem, ahol nagy igyekvésben beleütköztem két emberbe.

Akik javában sugdolódtak.

Bulgáriában kutyakultusz van. Ez talán tulzás, de ha az ember nem lát sem pórázon vezetett ebet, sem kosarat a kutya pofáján, joggal hiszi, hogy ez a kutyasabadság valami privilégiumféle.

Fönt a cári palota mellett szép park terül el magas kerítéssel. A park a plebsé, a kerítés körüli promenád az eleganciáé. Bágyadt, lombehullásos őszi napokon ott sétálni nemcsak hiúság, hanem nemes élvezet.

Itt történt.

A kezemet lóbálva sétálgatok, amikor érzem, hogy jobbkezemet enyhén harapdálják. Hátranézek. Egy komondor kedveskedett mögöttem és újra meg akar harapni.

Elzavarom a lábammal, amikor látom, hogy egy hölgy fut felem.

— Barbarischer Mensch, Sie! — kiáltott kikelve magából, nyilván abban a hitben, hogy nem értek a nyelvén.

— Mit csináljak a kuttyájával a szonyom, ha megharapott? Vegyem le az óraláncomat és kössem

a nyakára?

Jovialis hangom visszalopta a dult nő ábrázatára az őszi derüt. Együtt sétált velem és elárulta, hogy Münchenből származott ide, udvari embereket német nyelvre oktatót, de most olyanok a viszonyok, hogy az emberek olcsó, magántanulásra alkalmas könyvekből tanulnak.

— Igen? Akkor talán beinvitálhatnám önt a közeli cukrászdába?

A hölgy eljött kuttyájával együtt a cukrászdáig. Itt megállott és szigoruan felém fordulva kérdezte:

— Mondja, vesz ön tőlem egy kuttyát?

— Nem veszek! — adtam vissza ugyanazzal a határozottsággal.

— Akkor nem leszek a vendége!

Amiből kiderült, hogy a hölgy a rossz gazdasági konjunktura következtében nyelvmesternőből át-minősült kutyakereskedővé. Mert nemcsak a komondort ajánlotta, hanem vizslát, vagy foxit, vagy kopót, vagy dakszlít, vagy egy farkaskutyát.

Nem, nem, semmilyen sem kell!

Sarkonfordult és ment vissza, hogy megharap-tasson egy nagyobb kuttyakedvelőt.

Pedig a cukrászda elegáns lokál volt. Udvari cukrászda.

(sz. i.)

Napoleon

filmnek sajtó-premierje Nov. 23-án este 9 órakor lesz

GRAMOFON és LE MEZ LE PAGE

SRAM
MOCSÓ

LETESEBB!

Non-cooperation" azon-
ást, hanem szilárd, ki-

hogy az erőszakos esz-
ivája a „non-coopera-

miesetre sem. A tör-
solásával is lehet meg-
talakulás terén is lehet

Európára vonatkoz-
egfelelőbbnek. A „non-
nem elv, hanem mód-
erőszaknélküliség (non-

ánlja hiveinek, hogy
intézményekben, ha
tet a metódusokat ki-
győződve, hogy végül

ndásra
rmányt

ág nyugalma zavarja.

ők főgondolata a mai
djük az ország ma-
eg akarnak buktatni
ébe üljenek.

szekciókban folytatta
minisztérium szerveze-
ot vette tárgyalás alá.

leon

23 este 9 órakor lesz

Bartók

hiált

szonátákat

eiért szállítja

emü CLUJ

?

őségben

ekben 89—

yszeres sarok

..... 129—

cérna harisnya

..... 129—

rd sokni 59—

s pulloverekben.

zsebkendőkben.

d. 13.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banskai dóság napilapja.
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Főszerkesztő: Marton Ernő.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat
 Szidra:
 Chájé Szára
 Újhold kihirdetés
 5688. Chesván 24.
 1927. nov. 19.

Figyelmeztetés állampolgársági ügyekben. A Zsidó Jogvédő Iroda közli: A kolozsvári Curtea de Apel mellett működő állampolgársági fellebbezési bizottság a következő ügyekben döntött: Mihail Kun, V. Kepes Cluj, Mauritiu Gertner, Matias Martin, Varga Ignatie Huedin, Stefan Székely Cluj, Appel F. Fischer, Fröchlich Gersl Sibiu, Friedmann Capel Uriul de jos, Matia Cripel Cluj, Petru Lup Petroseni, Frati Tauffer Cluj, Al. Patkós Belis, Giller Luca Iliá, Dokonel Rudolf Zam, Nosco Petru, Joan Kulser Cluj, Andreiu Eishner Cluj, Filip Salzinger, Gh. Schubert, Josif Trela, Adolf Trela, Ungar Alf. Ernst, Ungar Josif Samoil Sibiu, Woeder Moise Sibiu, Ludovic Fani Petroseni, Herzog Erich, Novac Edmund, Berl Perl Hers Sibiu, Ernest Wilhelm Sibiu, Ludovic Kelemen Cluj, Arpad Kovács, Josif Lörincz, Marcus Leib, Alexandru Nagy, Dascal Jakab Cluj, Martin Dieftich Miercurea, Josif Gentium, Samuil Hochteil Cluj, Dionisie Benkó Garbau, Frantisc Ernyő, Sigismund Fehér, Frantz Gaspar Cluj, Antonie Gergelyffi Zlatna, Albert Hodgyai Zlatna, Emerich Jako, Gh. Krausz, Ecatarina Krausz Sibiu, Martin Kánya, Friedrich Binder, Alex. Frischmann Cluj, Katz Hers Mózes Budus, Gheorghe Lang Sibiu, Ana Lukesch Deva, Isac Kohn, Victor Kosch, Gheorghe Klein Sibiu, Clara Nagy Cluj.

Az összes rheumatikusok réme a tél, mely a kérdést ismét aktuálissá teszi, hogy mitévő legyünk, ha a fájdalmak újból fellépnek. A legjobb eredményeket érték el eddig a póstyéni iszapházikurával. Egy Pi. Qa. iszapkocka és egy Gamma kompressz az egész kurára elegendő. Minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Vezérképviselő és főlerakat: Singer L. gyógyász. Timisoara II. Str. Tegle 2.

Jiddis tanszéket létesítenek a jeruzsálemi héber egyetemen. Newyorkból jelentik: David Schapiro, a „Der Tog“ című newyorki jiddis újság kiadója az Amerikában tartózkodó dr. I. L. Magnes, a jeruzsálemi egyetem rektorának tiszteletére ebédet adott, amelyben bejelentette a „Der Tog“ szerkesztőségének határozatát. Eszerint az újság harmincéves fennállásának alkalmából 100.000 dolláros alapítványt tesz a héber egyetemen fölláttatandó jiddis tanszék javára. Az összeg első részleteként Schapiro átadott dr. Magnes rektornak egy 10.000 dollárról szóló csekket. A banketten résztvettek a jiddis irodalom előkelőségei, közöttük David Pinski és Reuben Breinin, akik hangsúlyozták, hogy a jiddis tanszék fölláttatása föltétlenül hozzá fog járulni a hebraisták és jiddisisták kibéküléséhez. Dr. Magnes kijelentette, hogy az egyetem vezetősége nevében átveszi az alapítványt, de megjegyzi, hogy a jeruzsálemi egyetem héber nyelvű és az a tanár, aki jiddis nyelvet és irodalmat fog előadni, csakis héber nyelven tartatja felolvasásait.

A Parisien-áruház cluji cég megnyitotta textil-osztályát. A Parisien áruház folyó hó 21-én megnyitja textilosztályát és így most már a közönségnek módjában van az eddigi férfidivat, rövid-, kötött-, porcellán-, üveg-, cipő-, fehérnemű-, játék-, gyerekkocsi-, bőrönd- és bordszámúru szükségleteim kívül a ruhakelméket és vásznakat is a cégnél már megszokott olcsó áron és nagy választékban beszerezni. Különös figyelmébe ajánljuk fenti céget a vidék vásárló közönségének, mert első sorban időt, másodsorban a cég közismert olcsóságánál fogva pénzt takarít meg, harmadsorban pedig, ha vásárlása az utiköltsége huszszorosát meghaladja, úgy azt a Parisien-áruház megtéríti.

Szovjetország elnöke új háboru csiráját látja a Népszövetségben

Stalin a kapitalizmus restaurációjával vádolja a szociáldemokráciát. Visszaérkezett a Moszkvában járt német munkásküldöttség

Berlin, november 18. A németországi munkásküldöttség, amely Oroszországban járt az ottani munkaviszonyok tanulmányozása céljából, visszaérkezett Berlinbe. Oroszországi útján a delegáció megjelent a Szovjetunió elnökénél, Stalinnál is, aki a német munkások előtt nyilatkozott arról, hogy Oroszország miért nem lép a Népszövetségbe.

— Oroszország — mondotta Stalin — nem vállalhatja a Népszövetség imperialista politikájáért a felelősséget. Nem felelhet Oroszország azokért az új katonai szövetségekért, amelyeket a Népszövetség fedez és favorizál és amelyek szükségképen egy új imperialista háborúhoz vezetnek.

Arra a kérdésre, hogy a Szovjetunió miért

üldözi a szociáldemokratákat, Stalin kijelentette, hogy a szociáldemokrata pártok mindenütt a kapitalizmus restaurációjának pártjai. A munkásdeputáció egyik tagja megkérdezte, vajjon a szovjetek elnöke lehetségesnek tartja-e a második és harmadik internacionálé együltését. Stalin erre a kérdésre tagadó választ adott.

A kommunista párt ellenzékének üldözése is szóba került. Stalin elnök ezt egy kézlegyintéssel intézte el.

— A centrum mellett — mondotta Stalin — 135.000 párttag szavazott, az ellenzékkel mindössze 1200. Az ellenzék főleg a nemproletár rétegekre támaszkodik és ezeknek az elégedetlenségét fejezi ki.

Klebelsberg arra figyelmeztette az egyetemi ifjuság vezetőit, hogy ne avakozzanak bele a numerusz klauzusz ügyébe

Ujabb demonstrációra készülnek az ifjusági szervezetek

(Budapest, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt Klebelsberg kultuszminiszter betervezte a parlament bizottsága elé a numerusz klauzusz módosításáról szóló javaslatot.

A nemsokára tárgyalás elé kerülő javaslattal kapcsolatban a kultuszminiszter ma felkérte az egyetemek vezetőit, hogy figyelmeztessék az ifjuságot arra, hogy a numerusz klauzusz körüli bármilyen vitáktól tartsák távol magukat és bízzák annak megoldását a parlamentre.

Klebelsberg kultuszminiszter ezt a figyelmeztetést azért intézte az ifjuság vezetőihez, mert híre járt, hogy az ifjusági szervezetek a módosító törvényjavaslat ellen ismét demonstrációra készülnek.

A jelek szerint a numerusz klauzusz módosításáról szóló javaslat tárgyalását már a jövő hét elején megkezdik a parlament plénuma és nem lehetetlen, hogy e hó végén a javaslat már törvényerőre is emelkedik.

Megismétlődtek a zsidóverések a budapesti műegyetemen

Budapest, november 18. A műegyetemen ma újra inzultáltak a zsidó hallgatókat és igazoltatás után eltávolították őket az egyetem épületéből. A többi egyetemeken nem volt verekedés, mert a zsidók nem is mentek be az

épületekbe. A műegyetemi hallgatók délelőtti gyűlést tartottak, amelyen több felszólalás után pontokban foglalták össze kívánságaikat a numerusz klauzusz módosításával kapcsolatban.

Orvosi hír. Dr. Gergely József bőrgyógyász-urologus, Targu Mures (Marosvásárhely) Str. Calarasilor 14., külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett.

Dr. Szőnyi Géza előadása az Ezraban. Mint emlékeztetés, a bázeli cionista világkongresszuson Clujról Dr. Fischer József, Dr. Marton Ernő és Dr. Szőnyi Géza vettek részt. Dr. Fischer József és Dr. Marton Ernő népes előadásokon tartották meg beszámolójukat a kongresszusról, Dr. Szőnyi, aki a napokban érkezett vissza Clujra, több oldalról jött felkérésre, f. hó 20 án vasárnap d. u. fél 5 órakor a Regele Ferdinand-uti neolog iskola helyiségében az Ezra által rendezendő előadás keretében fogja megtartani elmaradt beszámolóját, amelynek címe: A bázeli kongresszus mérlege.

Eljegyzés. Lébi Nóra Negresti és Hochstadt Béla Dej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Értesitem** tisztelettel a közönséget, hogy megkezdődött az uradalmi hizlalt élőhalak árusítása gyönyörű 1 1/2—3 kgos példányokban ára 96 lej kgmonként, viszontárusítóknak árkedvezményt nyujtok. Ugyszintén érkeznek hetenként friss cegei és galaci halak is, fogasharcsa, ponty stb. Tisztelettel Sallak Dezső, Calea Victorei 38.

A „Program“ színházi és társadalmi revü, amelynek első száma nagy szenzációt keltett, a jövő hét végén kibővített tartalommal, fővárosi mintára, színes nyomással jelenik meg. Minden jel arra vall, hogy a „Program“ az erdélyi közönség minden rétegét meghódítja és kedvence, nélkülözhetetlen lapja lesz a színházi közönségnek. A „Program“ ára új és előkelőbb kiállításban is 8 lej lesz.

* **Izléses ékszerket** és dísz tárgyakat csak Erdélyi ékszerésznél találhat Targu-Muresen.

Megfiatalítja arcát, ha őszülő haját valódi „Amerikai hajfesték“-kel
 eredeti színűvé változtatja. Nem piszkít! Nem kopik le! Ára utasítással 60 lei. Mindenütt kapható. Mária-puder 20 és 35 lei. Szappan 18 lei. Főlerakat: CSÁSZÁR patika, Targu-Mures.

Butorbevásárlók figyelmébe!
 Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg **FISCHER ALBERT** butoráruházát:
 Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61. alatt

Moravetz Album 1928.
 a zeneértő közönség legkedveltebb karácsonyi albuma. Tartalmaz 43 pompás zeneművet, egyik szebb mint a másik! 175 Lei. Hegedű kiadás 26 zeneszámmal 75 Lei. Mindenütt kaphatók.

Modern táncbemutató és háziestély az Ujságíróklubban. A jövő hét elején az Ujságíróklubban fényes házi táncestély lesz, amelynek keretében bemutásra kerülnek az összes új modern táncművelet. A külföldi újdonságokat a Párisból most hazaérkezett dr. Radnay Zoltán, az Union International Correo-graph erdélyi képviselője és László Ilma fogják bemutatni. Az idei bál ezezen slágereit képező táncok bemutatásának napját és az Ujságíróklub háziestélyének programját később fogjuk közölni.

A budapesti zsidó hitközség elnöke rövidesen benyújtja lemondását. Budapestről jelentik: Lederer Sándor, a budapesti hitközség elnöke rövidesen beadja lemondását. A hitközségnek nagy gondot okoz, hogy utódjával kit válasszon meg az elnöki székbe. A jelenlegi elnökhelyettes ugyanis: Ehrlich már előrehaladott korban van. Igen sokan Vida Jenő felsőházi tagot szeretnék megválasztani, aki azonban kitért e kívánság elől. Az elnöki tiszttség tekintetében leginkább Dési Géza és Kaszab Aladár jönnek számításba.

Gyermekének a legjobbat: Höfer hintőport, krémet, szappant

Egyesült Ielszáló
 Deviz
 Zürich
 Newyork
 London
 Páris ..
 Milano
 Prága ..
 Budapest
 Belgrád
 Bukarest
 Varsó ..
 Bécs ..
 Berlin
 Szász l

Közgazdaság

Mindössze három cég jelent meg a keményfaiparosok nagyfontosságú bukaresti értekezletén

A puhafatermelők ígéretet kaptak, hogy kívánságaikat egyik legközelebbi minisztertanács fogja érdemben megvizsgálni

(Cluj-Kolozsvár, november 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemrég jelentette az Uj Kelet, hogy az emelkedő külföldi konjunktúra kihasználása és a belföldi faipar válságának enyhítése érdekében a kormány komoly ígéretet tett a fa vasuti fuvardíjának és kiviteli vámjának leszállítására. Az ígéretet realizálására a napokban az UGIR értekezletre hívta össze a hozzá csatlakozott nagyobb faipari vállalatokat. Az értekezlet, amely több napig tartott, ebben a kérdésben memorandumot állított össze és azt november 15-én adta át Mracek miniszternek és Assan iparügyi államtitkárnak az UGIR küldöttsége. A küldöttség tagjai voltak Mircea, az UGIR központi igazgatója, Butculescu, a királyi magánjavak kormányzója, Costinescu, mérnök, Eiser a „Carpatina” igazgatója, a Foresta egyik delegáltja és dr. Bözörményi Sándor, az UGIR kolozsvári kerületi igazgatója.

Mracek miniszter és Assan államtitkár ígéretet tettek, hogy a legfőbb gazdasági bizott-

ság legelső ülésén pártfogólag előterjesztik a puhafások kérelmét és igyekezni fognak a kiviteli vámoikat annyira leszállítani, hogy újból versenyképesek legyünk a külföldi piacokon.

Sokkal kedvezőtlenebb eredménnyel végződött a keményfások értekezlete. Erre a meghívott cégek képviselői közül mindössze Bilitz Albert, a Borlőrméyesai Faipar vezérigazgatója, dr. Grünfeld, a Lomási Faipar jogtanácsosa és Srainescu ny. ezredes, a „Patria” fatermelő vállalat igazgatója jöttek el, mert a keményfások között még mindig dul az az egyenetlenség, amely éveken át megakadályozta, hogy közös kérdéseikben egyöntetűen járjanak el a kormánynál. Ezen ezért Bilitz Albert indítványára elhatározták, hogy érdemben nem foglalkoznak a kérdéssel, hanem új értekezletre jönnek össze. Az UGIR ezt az új értekezletet mára, november 18-ára Nagyváradra hívta össze.

Romániában is bevezetik a kereskedelmi siffre-táviratokat. Az ország gazdasági élete már hosszú évek óta sürgeti a kormányt, hogy mindenütt használatos kereskedelmi siffre táviratok újból való engedélyezését. A rendes kereskedelmi levelezés ugyanis számos indiszkrécióra adott alkalmat, amiből az érdekelteket súlyos károk érték. A sorozatos akciók és más oldalról jött intervenciók hatása alatt most végre Romániában is engedélyezték a nemzetközileg elismert kereskedelmi siffre használatát. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát ma értesítette erről a kereskedelemügyi minisztérium. A leirat szerint a közlekedésügyi minisztérium 12079-927. számú átiratban közölte a kereskedelemügyi minisztériummal, hogy a nagyvezérkar hozzájárulásával rövidesen újra felveszik a titkosírású külföldi távirózsolgálatot. Azok a kereskedelmi, ipari és bankvállalatok, amelyek a távirati levelezésnek ezen módját be akarják vezetni, individuálisan kell erre engedélyt kérniük. A kérvényt az illetékes kereskedelmi kamara véleményezésével kell ellátni, azonkívül egy példányban be kell adni az általuk használandó kódexet. A külfölddel közvetlenül dolgozó aradi, bukaresti, csernovici, kolozsvári, és nagyváradai postahivatalok mellett külön ellenőrző szervek fogják a feladott és érkező titkosnyelvű táviratokat verifikálni a nagyvezérkar által később megállapítandó eljárás szerint.

Erelyes és céltudatos exportpolitikát követelnek a gabonakereskedők és termelők. Gazdasági körökben, de a lakosság széles rétegeiben is nagy konsternációt keltett a földmivelésügyi minisztérium legutóbbi statisztikája, mely szerint Romániában aggasztó mértékben

kezd visszafejlődni a kenyérmagvak termelése. A statisztikai adatok frappáns igazolását jelentették nemsokára azok a hírek, hogy az ország határszéli vidékein, sőt egy bukaresti nagymalom is külföldi búzát vásárolt. A belföldi gabonatermelés problémájának jegyében tegnap a galaci mezőgazdasági kamara ülést tartott, amely nagyfontosságú határozatokat hozott. Abból a megállapításból kiindulva, hogy különösen a búzatermelés ma már nem fizetődik ki Romániában, a galaci mezőgazdasági kamara a következő követelések sürgős teljesítését kívánja az illetékes tényezőktől: 1. A mezőgazdasági jövedelemadó csökkentése. 2. A kiviteli vámok eltörlése, elsősorban a búzáé. 3. A vasuton és vizen való szállítás olcsóbbá tétele. 4. A mezőgazdaság részére szükséges cikkek behozatali vámjának leszállítása. 5. Kompenzációs alapon töröljék el külföldön a romániai buza importvámját. 6. A minőséghamisítók tüdőzése. 7. Olcsó, azonnali és hosszulejratu hitelek. 8. Termelési prémiumok, mint például a búzával bevetett területeknek az ingatlanadó alól való mentesítése, továbbá, hogy a külföldi buzaárak és a termelési költség közötti különbözetet az állam fedezze. 9. Az állam rendszeresen tanulmányozza a külföldi piacokat és azokat a feltételeket, amelyek legkedvezőbbek a romániai buza elhelyezésére.

A legfőbb iparügyi bizottság döntései. A kereskedelmi minisztérium iparügyi bizottsága legutóbbi ülésében a következő ügyekkel foglalkozott: Az aradmegyei Bokszeg községben létesült fűrésztelep és parkettgyár véglegesen megkapta az iparpártolási kedvezményt. — Az eredetileg Launert János tulajdonában volt Pankotai Fabutor és Székgyár ipari ked-

vezményét, amely később a Pankotai Faipar rt. javára lett iratva, most „Az aradi Polgári Takarékpénztár tulajdonát képező Pankotai Faipar rt.” cégre terjesztették ki. — A brassói Industria Agricola Romaneasca S. A. cég iparpártolási kedvezményét az „Ageco” rt. nevére írták át. — A megszűnt nagyváradai Charles Robin pezsgő, likőr és konyakgyár ipari kedvezményét megszüntették. — Kedvezően véleményezte a bizottság a következő importengedélyeket: A Resica 70 méter Dick-szijat akar vámmentesen behozni. — A Tordai Üvegyár 4 vagon égetett agyagra kér vámmenteséget. — Az aradi Astra vagongyár 26 darab villamos dinamógépet akar a személykocsik világítására vámmentesen behozni, 380 lámpát, 1540 kg. fékalkatrészt, 12.000 kg. használt Cartonferlemezt, 52 darab vasuti mosdókészletet. — A brassói I. A. R. repülőgépgyárnak aziránti kérését, hogy vámmentesen importálhasson 40 villamosbatteriat, a bizottság elutasította.

Staniol aetherikus olajok
állandóan kaphatók CSERÓ B., Arad, Piata A. Jancu 22.

Columbia gramofon és lemezek
Révész Ernő, -- Targu-Mures

Prima tűzifát
legjutányosabban házhöz szállít FISCHER fatelep, Cluj, Str. G. Enescu 15. (Gyufagyár-u.)
Telefon 1300

Mindenütt kaphatók:

és

URSUS-Extra világos és **HEILIGES dupla maláta**

kolozsvári sörkülönlegességek

URSUS-CZELL sörfőzde
Kolozsvár (Monostor)

Szőlőoltványok amerikai sima és gyökerező vesszők legjobban és garantált fajtisztán kaphatók Caspari Fr.-nél, Medgyesen, jud. Tarnava-mare. Árjegyzék kívánatra.

Canada
és az Egyesült Államokba

a Hamburg—Amerika Linie legmodernebb óceán-gőzösein, amelyek

havonként hétszer indulnak Hamburgból.

Felvilágosítást és prospektust készséggel ad Hamburg—Amerika Linie S. A. R. az Igazgatóság:

L. H. LAZAROVITZ
Bucuresti, Calea Grivitei 183.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 69.

Tőzsde

A piac változatlan.

Egyesült Közgazdasági és Hitelbank Rt. jelentése		Valutapiac 1927 november 18 (Rador)								
Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york	
		nyitás	zárlat							
Zürich	3127-3130			49075	31 1/4	11015	13678	65070	1929	
Newyork	161 1/2-16175	51850	518 1/2	2544	162	57110	70910	3375		
London	790-791	2528	2527 3/4	12403	788	27842	345772	16447	487 1/2	
Páris	640-645	2038	2038		636	2245	2788	13267	393 1/8	
Milano	885-890	2825	2823	138 1/2	882	3107 1/2	3859	18380	545	
Prága	478-479	1537	1537		481	169220	21016		296 1/4	
Budapest	2840-2841	9080	9082 1/2		2840		12415	591		
Belgrád		913	913		287	1005 1/2	1248 1/2	5941	176 1/4	
Bukarest		321	320	1570		352 1/2	437 1/4	20 7/8	62 1/2	
Varsó		5820	5820		1815	6405	79535	378 1/2		
Bécs	2290-2295	7812	7812		2287	8055		478		
Berlin	3870-3875	12372	12375		3860	13635	16924	80537		

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 320, Páris 1570, Budapest 352 1/2, Bécs 43725, Prága 20875.

ben
ssza-

jelentette,
ndenütt a
a munkás-
vajjon a
a-e a má-
gyeültését.
adott.

Stalin —
kel mind-
mproletár
elégedet-

temi
bele

gyelmezte-
mert hire
dosító tör-
készülnek.
módosítá-
vó hét ele-
nem lehe-
törvény-

en
k délelőtt
blálás után
agaikat a
csolatban.

ébe!
ött ok-
HER
alatt

928.
arácsonyi
et. egyik
kiadás 26
hatók.

náziesztély
n az Ujság-
amelynek
szes új mo-
gokat a Pá-
Zoltán, az
képviselője
ei báli eze-
nak napját
anját később

ég elnöke
Budapest-
apesti hit-
ondását. A
y utódjául
A jelen-
már elő-
Vida Jenő
ztatni, aki
elnöki tiszt-
za és Ka-

-kel
findenütt
-Mures.

pant

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Broadway

Newyorki történet három felvonásban. Írták Dunning és Abbot. Fordította Harsányi Zsolt. Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban

A kelletténél több nagyképesség kellene ahhoz, hogy ezt az érdekes, mozifilmre kívánczó amerikai detektívdrámát az irodalmi kritika szemzögéből vizsgálgassuk. A Broadway érdekes, izgalmat, idegeket lekötő színjáték és szerzőik elérik vele azt, ami szándékukban áll, hogy három felvonáson keresztül szórakoztassanak bennünket.

Az alakok, akik a színen előttünk mozognak, az amerikai világvárosok sötétjének reprezentánsai, elszánt és kemény fickók, akiknek aljasságából is kicsöpög az amerikai iz: smokingban követik el gazságukat s a képmutatásban olyan tökéletességet tanúsítanak, mintha az előkelő villanegyedek lakói volnának. Az amerikai drámának mindenestre annyit köszönhet az európai színpad, hogy rivalda-képessé tette a lebuty és annak életét s az egészen vad és nyakló nélküli szenvedélyeket naturalista színekben mutatja be a közönségnek.

A Broadway a sötétjék és az amerikai fantázia zsigereiben élő ártatlanság érzésvilágának szintézise akar lenni, olyan kontrasztokkal dolgozik, mint maga az amerikai élet s bár inkább filmhatásokra törekszik, mégis igen sok benne az élet- és valóságosság.

A színjáték egy kabaré öltözékében játszódik le, kiuzsorázott, épen ezért feslett leányok hangulatát és pacsuli illatát érezzük terjengeni, miközben megérkezik a dráma főhőse: egy mindenre elszánt, elegáns fickó, aki csupa izom és csupa erő, csupa cinizmus és csupa vadság s már a megjelenését követő tizedik percben nyílt színen lelévi szintű szeszcsempézettel foglalkozó konkurenciát, úgy amint az Sherlock Holmes regényeiben meg van írva. Közben természetesen beleszeret a lebuty kis tisztességesébe, a bájos Willybe, akinek tisztasága megejtí cinkus szívet s hajlandó vele szemben erőszakoskodásait is telfüggeszteni. Willy a tisztességes szokásos tétozásával vonzódik a bandafőnök felé, megszédíti annak férfias vadsága és ereje, de a végén mégis a lebuty táncoskomikusának menyasszonya lesz, mert hát fő az erény, — amint ő maga is mondja — s főleg fontos az, hogy az amerikai közönség puritanizmusának is eleget tegyenek a szerzők.

A dráma legjellegzetesebb és legtöbb izgalmat kiváltó alakja a diplomatikus szótlanúsággal járókéló detektív, aki első pillanatban tisztában van azzal, hogy a konkurencs szeszcsempézt a Broadway kerület főcsempéze lőtte le. Ez az alak direkt Conan Doyle detektívtörténeteiből lépett a színpadra s minden tulajdonságát megvan benne, ami egy detektív-regény főhősének elengedhetetlen kelléke: tapintatos, ravasz, vérfagyasztó és egyben atyai.

A darab végén jó amerikai recipe szerint természetesen a költői igazságszolgáltatás győzedelmeskedik: a bandafőnököt lelővi a kabaré egyik kivénhéd csillaga, aki a lelőtt konkurencs csempész kedve volt, Willy pedig, a kis ártatlan, ártatlanságát a házasság oltárán áldozza fel.

Mindez a cselekmény színes, gyorsütemű és változatos epizódok között perreg le; a színen néha kabarék, néha a nyers amerikai humor, néha pedig a legfeszültebb drámai izgalom hangulata dominál.

A Broadway kétségtelenül nem irodalom, de nem mondható „non-valórnek” sem: amerikai lélek, helyesebben amerikai lelketlenség, nyersség és blöffszerűség van benne, mindezekből pedig a legjava és a legzesebb adagolásban.

A darab sikert aratott, a zsúfolt nézőtér lelkesedése ismételtén azt bizonyította, hogy ennek a kornak és ennek a közönségnek nem problémák és nem igazi benső forrongások keltenek, hanem izgalmas és színes felület, amelyen szemét kellemesen legeltetheti s idegeit felcsigázhatja.

A darab előadása, úgy összjátékban, mint az egyéni alakítások tekintetében jó volt, sőt egyes vonatkozásokban messze a vidéki nívótól mozgott. Táray Ferenc csempészfőnök

felejtethetetlenül nyers, étellel teljes, vad és meggyerő volt, ez a kvalitásos művész az érzéseknek és jellemeknek olyan széles és színes skáláját tudja adni, hogy akármelyik világvárosi színpadon is feltűnne művészetével. Tóth Elek epizód szerű szerepében szintén nagyon sok kvalitást mutatott, nemkülönben Mihályfi is. Rendkívül kedves bonhomival hódította meg a közönséget Miklóssy Margit, míg Petróczy Alice csak egy-egy jelenetben tudott igaz és őszinte hangokat fogni. Székelyhidy Adrienne ezáltal feltűnően beletalálta magát szerepében, minden jelenésében életszerű, kedves, vonzó volt. Poór Lili epizód szerepét is drámaivá tudta tenni. Selmeczy Mihály sok gondnal és realitással dolgozta ki, Kemény László ezáltal is erőteljes, férfias alikítást nyújtott. Kitérő volt Janovics Jenő dr. direktor a detektív szerepében, direkt megcsodáltuk még mindig friss színjátszó képességeit. Egészen kis szerepekben igen jók voltak Marsi Gizi, Kis Manyi, Kőszeghy Margit. Ihász Aladár a bonviván szerepében a töle megszokott mókás és kedves alakítást nyújtotta. (s. l.)

A Román Opera műsora

Vasárnap: Nov. 20. Eugen Onegin
Hétfő: Nov. 21. Rigoletto, Gilda szerepében N. Závoinu a bukaresti opera tagjainak fellépésével.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szombat 8 1/2-kor: Husvét-hete és Tudós-nők. (Hatodik ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: Dr. Kohányi Menyhért. Sorozatszám: 108.)
Szombat 8 1/2-kor: Broadway. (3-adszor. Napi-bérlet 18. szám, A. Sorozatszám: 109.)
Vasárnap 2 1/2-kor: Cirkuszhercegnő. (Olcsó helyárakkal: Kolbayval, Lászlóval, Ihással. Sorozatszám: 110.)
Vasárnap 6-kor: Broadway. (4-edszor. Sorozatszám: 111.)
Vasárnap 8 1/4-kor: Boreza Amerikában. (Operette-újdonosság 6-dszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 112.)
Hétfő: Broadway. (5-edszor. Napi-bérlet 18. szám, B. Sorozatszám: 113.)

A színházi iroda közleményei

Ma este: Broadway harmadszor. A diadalmas sikerű amerikai szenzáció, amelynek két első előadását az utolsó zugig megtelt nézőtér kitérő és ujongó tetszése kísérte, ma este kerül színpadra harmadszor s már a mai előadásra is csak nagyon korlátozott számban kaphatók jegyek Vasárnap 6-kor negyedszer, hétfőn este pedig ötödször kerül színpadra a Broadway.

A jövő hét szenzációja: Csattan a Csók.

Operette-premiére lesz a jövő hét szerdai estjén. A tavalyi párisi évad legnagyobb színházi eseményét, a **Csattan a csók** című új francia operettet (eredeti címe: Un bon Garçon) fogják bemutatni hetek óta tartó nagyon gondos és nagyon szorgalmas előkészületek után. A próbák most már teljes apparátussal és teljes zenekarral folynak a Csattan a csókból: Kolbay Ildikó, Mende Klári, Miklóssy Margit, Kiss Manyi, László Andor, Ihász Aladár, Leővey Leó, Selmeczy Mihály fogják a Csattan a csók főszerepeit játszani.

Dohnányi koncert: Nov. 26-án.

Nevezetes dátuma lesz a kolozsvári művészeteknek november 26-ika. A világ legnagyobb zongoraművésze: Dohnányi Ernő fogja ezen az estén, egyetlenegy kolozsvári koncertjét megtartani a Magyar-Színházban. A rendkívül gazdag és hatalmas műsor keretében Bach, Beethoven, Chopin, Brahms, Liszt, Dohnányi, Schubert művei fognak szerepelni. A Dohnányi koncert jegyeit mérsékeltén emelt helyárak mellett vasárnap reggel 9 órakor kezdi árusítani a pénztár.

Vasárnapi előadások. Holnap 3 előadás lesz a Magyar-Színházban: Félhárom órakor a legnagyobb sikerű operette a Cirkuszhercegnő fog színpadra kerülni olcsó helyárakkal Kolbay Ildikóval, László Andorral, Ihász Aladárral. — Hat órakor a Broadway című amerikai színházi szenzációnak lesz a negyedik előadása. — Háromnegyedik órakor pedig a Boreza Amerikában című operette-újdonosság kerül színpadra Mende Klárral Boreza szerepében. Minthogy a vasárnap esti előadást kivételesen bérletszűnetben tartják meg, az összes jegyek a nem bérlő közönség rendelkezésére állanak.

Művészi blondei képkeretek

Keretek javítását, mindenféle aranyozásokat szak-szerűen készít Somlyai, Cluj, Str. Iuliu Maniu 7. sz.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomás, Cluj, Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 10.

Megjelent

II. kötet,

Die Oper im Heim
husz legszebb operarészlet 320 L. **620**
a két hatalmas kötet együtt lei
LEPAGE zenemű, CLUJ

APROHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Allást-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbiunk ha portobélyeg mellékelve van. Eljegyzési lírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! Berkovicsné

Oradea, Zöldfa-utca (Str. Nicolai Iorga) 19.
Izletes konyha. Kerthelyiség.

Oradeai libahuscsarnok

Ajánl frissen olvasztott

libasirt, bőrt, hajat, füstölthust
a legolcsóbb napi árban. Háziasszony és viszont-eladónak saját érdeke, hogy szükségletét nálam szerezze be. — Bernát Bertalan, Oradea, T. Vladimirescu 26.

Perzsaszönyegek 1600-
Leitől m² kapható és meg-
rendelhető, „Covoara”
Str. Londrei 24. 3434

Eladó egy új pados
kandalló. Megtekinthető
Nemeth István férfiszobor
üzletében Bolyai és Deák
Ferenc ucca sarkon.

Elveszett egy goblin.
Elveszett az Unió-utca és
Főter között egy ovális.
két fejű ábrázoló goblin.
A megtaláló nemese csele-
kedetet követ el, ha a
goblint, amit egy árva
leány vesztett el, a Fer-
dinand király-ut 3. alá
viszi, Sonderlingékhez.

T. Hölgyek!

Modern bubi transformációk, Postiche frizek felelősség mellett a legolcsóbban és leg-lelkiismeretesebben nálam szerezhető be Tartós villanyos ondolás, amelynek tartósságáért 6-7 hónapig felelek. Párisból kintüetve hajfestészi téren. Minden színben, feismerhetetlenül, Párisi hennével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Egy szép butorozott szoba
a belvárosban kiadó. Cim
a kiadóban.

Perfect román, német,
magyar nyelvismerettel,
9 évi praxissal, uridivat
szakmában, némi irodai
gyakorlattal — jelenleg
vezetősegéd (nő) — meg-
felelő állást keres. „Bizalmi
állás” jelige.

Bőr-
kabátok-
kat

speciális módszerrel
a legtekélyesebben
fest és javít
Hygienia
kelmefestő és
vegytisztító
üzeme (Dávid F.-u.
sarkon) Str. Cotita 1.
Ugyanott minden-
nemű ruhafestés,
tisztítás

Sarokház hely a pillangó-
telepen eladó. Értekezni a
Kadima nyomdában, Str.
Baron L. Pop 10.

Férjhez adnám 20 éves,
intelligens hugomat. Ho-
zományá 200 ezer lej, zong-
ora és szép kelegnye.
Feltétlen intelligens egyé-
nek írjanak teljes című
levelet „Orvos” jeligére a
kiadóba.

Komoly fiatalember a rő-
fős és rövidáru szakma
minden ágában jártas, ke-
res megfelelő alkalmazási
Szives ajánlatokat „Szor-
galmat” jeligére a kiadóba.

Orth. koser liba és kacsa,
libahus, hajú, frissen olvasz-
tott libasír 120 lejért. —
Füstölt hús állandóan
kapható Ábrahámmal, Ti-
már-u. 2. szám.

Perzsaszönyegek
szüksége van szük-
keg? akkor írjon a
következő címre:
Schulhof Emilné
„ORIENT” Szövő-
művészeti Iskola
ORADEA-MARE,
Str. Episc. Ciro-
garu No 14 mely
már évek óta a leg-
tekélyesebb gyapú
és selyem p-rz-ák,
svéd és francia sző-
vött gobelének, első-
rangú angol gyapjú
és selyem fonalak,
szőnyegtervek, sző-
vőkellékek, legelő-
n-ősebb beszerzési
forrása. Vidéki ren-
delések utánvétel
gyorsan és pontos-
an eszközöltetne.

Szerkeszt

hivatali és

Saj-Kolozs

s. Pop (Br

Tel

Szék. és

9

55. N. Sz.

Egyes szá

nivaron és

3 karastib

27 nove

Egy

Pár nap
talan lelke
Berlinben
hardt Haup
ját. Ezen ü
táján felfigy
reső embere
Gerhardt H
ban a tiszta
vol minden
haragvó hit
lekedéssel
ügyében.

Gerhardt
talán minde
lyébe világít
szörnyek és
mindenütt n
amelyeket a
dályoz meg

Gerhardt
kezdte párt
az első drám
ban, amely a
negyedik ren
arra a válság
rendezkedett
emberiségre.
gyeltek fel s
is s a szivelt
lassan lelkiis

Gerhardt
legvirágzóbb
volt. Minden
a kaiseri gögő
világítson a
len bornirtság
ban keserű sz
munsak s hoz
verével, azt n
hogy a német
dőltek ez a v

A későbbi
művészi szeml
kifejezhető m
léleken nem
mokat kutatta
örökkévalóak
szabják sorsun
kedeteink utjá
„És Pippa tán
lada” című m
lek elvontságo
jaival és miszt

Gerhardt H
letének gyöker
televényéből sa
tették az élet
lenési formái s
késő lovagjai n
jüket, Gerhardt
színekkel tárja
ton mester”, a
nak naturalista
belső szerkezet
drámái közé ta

Azonban ak
művészi elképze
a nagy némét
tévesszette a
oéjait és renget
dik arról, hogy
haladás mellett
mat sem mulasz
rövidesen még e
letet ébresztette
egész német k
Hauptmannban